

Social Light Movements
workshop i Hjulsta
30 sept – 5 okt 2012

Respekt!

TEXT SUSANNE HELGESON
FOTO GIORGOS KOURTELIS

När resultaten av *Social Light Movements* andra workshop presenterades var åhörarna eniga. De mjuka värdena, den sociala omsorgen och respekten för människorna är ovärderliga redskap för en förbättrad närmiljö.

” EN DJUPARE FÖRSTÅELSE FÖR BRUKARNA ÄR OVÄRDERLIG, IDAG GÖRS ALLTFÖR MÅNGA BELYSNINGSUPPDRAG AV FOLK SOM ALDRIG SÄTTER SIN FOT DÄR RESULTATET SÄTTTS UPP.”

Rocky, guerilla lighting, förälskade cowboys, hiphop-musik och dans på scenen blandades vilt under *Stockholm Lighting Days* på *Tensta konsthall* i början av oktober. Temat var belysning ur ett socialt perspektiv och det var svårt att inte ryckas med av deltagarna i SLM, Social Light Movement, och deras berättelser om sina aktiviteter. SLM är ett slags filantropisk rörelse som vill övertyga människor om att de har rätt att förvänta sig bra belysning. De ser mer till helheten än bara till projektramarna och är inte bara ett slags tankesmedja och nätverk, de är också "doers". Svenska Jöran Linder och Erik Olsson, belgiska Isabelle Corten, italienska Elettra Bordonaro och britterna Martin Lupton och Sharon Stammers utgör grunden i rörelsen. Dessa var också, tillsammans med 24 studenter från KTH

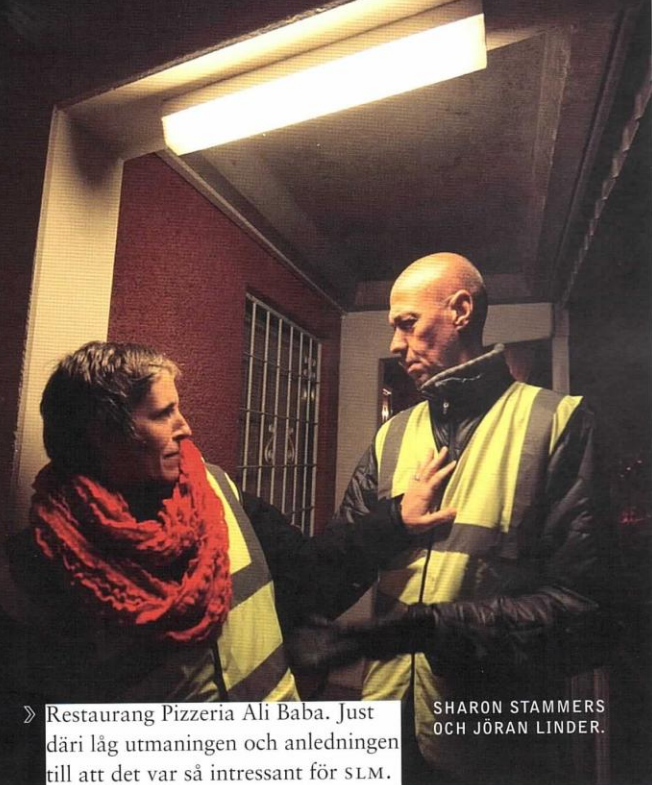
Ljuslaboratoriet och sju utomstående, med i den fyra dagar långa workshopen i Hjulsta, en förort i nordvästra Stockholm. Presentationerna av resultaten därifrån var dagens huvudnummer.

ANDRA WORKSHOPEN

Detta var den andra workshopen i SLM:s regi och anledningen till att det blev just Hjulsta förklarar Jöran Linder med att han och Erik Olsson från början skulle ha arrangerat workshopen på Sergels Torg i centrala Stockholm men att den blev inställd på grund av ombyggnadsarbeten. Duon ombads istället att göra en workshop i ett mer traditionellt "SLM-område" och fick välja mellan Stockholms-förorterna Tensta, Rinkeby, Kista, Akalla, Husby och Hjulsta. Valet föll på den sistnämnda

eftersom den ansågs vara den mest anonyma och hade en rätt tillfredsställande allmänbelysning både gällande färgrendering och ljusstyrka. Utmaningen låg i att tillföra något unikt och eget, "det lilla extra". Erfarenheterna från SLM:s första workshop i Slessin, Liège, Belgien, visade på helt andra förutsättningar och problem än den stockholmska. Visserligen finns många sociala likheter mellan livet i utkanten av stora europeiska städer, men det finns också skillnader, särskilt när det gäller ljusförhållanden.

– Hjulsta är en klassisk arbetarklassförort i hanterbar storlek, är minst uppmärksammas av dem vi blev erbjudna och har inget direkt spännande att visa upp. Förutom tunnelbanestationen finns en fotbollsplan, en mataffär, en kiosk och

SHARON STAMMERS
OCH JÖRAN LINDER.

» Restaurang Pizzeria Ali Baba. Just däri låg utmaningen och anledningen till att det var så intressant för SLM. Och jag säger helst inte "förort" utan "stadsdel", vilket är ett mer inkluderande ord – en naturlig del av stan, säger Jöran Linder som för övrigt blev inspirerad av hiphopgruppen Labyrinth's låt "Ortens favoriter", när det gällde att hitta ett tema för workshopen i Hjulsta.

INTERAKTION GER SUBSTANS

Tidigt i processen kopplades fastighetsbolaget Einar Mattsson in, som sedan 2008 äger hela bostadsbeståndet i Hjulsta. De blev eld och lågor över idén och gick in som sponsorer till workshopen vars deltagare bland annat fick bo i en nedlagd ungdomsgård.

– För oss var detta ett sätt att visa att vi bryr oss om de boende. Det är också viktigt att se de boendes avtryck i sin närmiljö och att vi ständigt arbetar för förbättring på olika sätt. Tänk om vi kunde bidra med en operettscen eller en linbana – vad vi än gör vill vi ha människorna med oss, säger förvaltaren Björn Schenholm Ristborg från Einar Mattsson och tillägger att nästa steg är komplettera den belysningsplan som nyligen tagits fram, med något från workshopen.

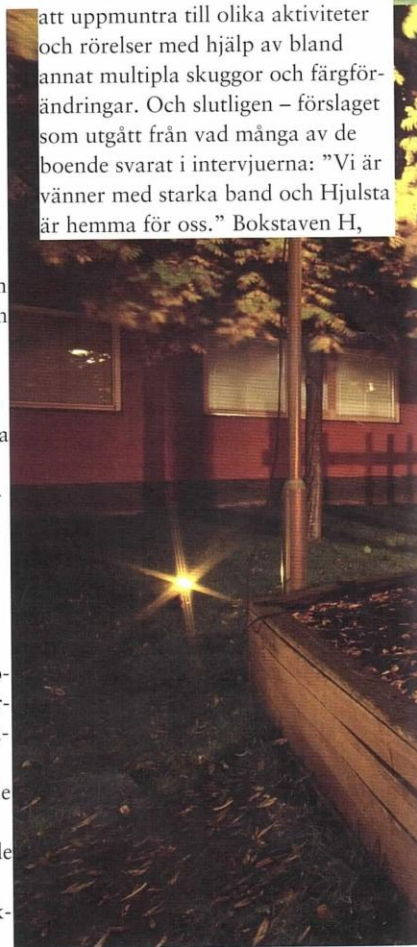
Sponsrade gjorde även Stockholms stad genom Trafikkontoret som förvaltar park- och gatubelysningen i området. Belysningsingenjör Anna Albrechtsson var odelat positiv till initiativet.

– Vanligtvis deltar vi på Trafikkontoret i så kallade trygghetsvandringar där synpunkter från allmänheten fångas upp. I en workshop som den SLM anordnade ökar möjligheten till kontakt och interaktion med de boende, deras behov och önskemål blir tydligare. Att involvera människor på plats ger projektet både styrka och substans och jag är övertygad om att ett ökat deltagande i utformningen av närmiljön minskar risken för vandalisering och skadegörelse, menar hon.

Vikten av workshopens sociala förarbete betonades för att få de boende att känna sig delaktiga i processen och arbetet var mer konstnärligt inriktat än det i Sclessin. Studenterna från ett tiotal olika länder delades in i sex grupper och skickade ut för att studera och interagera. De intervjuade och lekte, diskuterade och utvecklade idéer. Och deltog i föreläsningar av de rutinerade workshopledarna.

NATUR OCH STÄRKT IDENTITET

Resultaten, som efter presentationen lämnades över till Anna Albrechtsson, handlade till exempel om att förstärka upplevelsen av naturen och leda den via torget där alla passerar, ner i tunnelbanan. En annan grupp ville förvandla de många loftgångarna från dagens opersonligt omysiga till betydligt mer välkommen-hem-lika, naturligtvis med hjälp av belysning. Samma grupp ville även göra uterummen till vardagsrum för att uppmuntra en större social gemenskap. Ytterligare ett förslag handlade om att förstärka det befintliga skogspartiets mystik och attraktion genom att med ljus lyfta det till "en helig plats". En lek med orden our park och parkour (att utan hjälpmedel träna kroppen att snabbt och effektivt ta sig förbi hinder) lade grunden till en idé om att uppmuntra till olika aktiviteter och rörelser med hjälp av bland annat multipla skuggor och färgförändringar. Och slutligen – förslaget som utgått från vad många av de boende svarat i intervjuerna: "Vi är vänner med starka band och Hjulsta är hemma för oss." Bokstaven H,

som i heart, home och Hjulsta, blev som skulptur det sammanhållande kittet i och en identitetssymbol för området.

Studenterna var genomgående positiva till erfarenheten och tyckte framför allt att det var givande dels att jobba i grupp och dels att så konkret komma i kontakt med slutanvändarna. "Det är ju dem vi jobbar för."

– En djupare förståelse för brukarna är ovärderlig, idag görs alltför många belysningsuppdrag av folk som aldrig sätter sin fot där resultatet sätts upp, menar Jöran Linder och uttalar sedan sitt mantra "ljusdesign handlar inte om teknik utan om att göra det fint för människor". Efter de olika presentationerna följde en paneldiskussion där kommentarerna visade att workshops som SLM:s i Hjulsta bidrar till nya sätt att tänka. Och att de mjuka värdena, den sociala omsorgen och respekten för människorna som SLM lyfter fram är ovärderliga redskap för en förbättrad närmiljö.

– Det är jätteroligt med all positiv respons. Idag är kunskaperna inom SLM open source, tillgängliga för alla. Vi har planer på att formalisera oss och bli något mer än den Facebook-grupp med 700 medlemmar vi är idag, kanske ska vi drivas som en stiftelse med ett bankkontonummer, vilket skulle underlätta arbetet vi utför i våra workshops, säger Jöran Linder och avslutar med en kraftfull uppmaning:

– Join the movement! □

"VI HAR PLANER PÅ ATT FORMALISERA OSS OCH BLI NÅGOT MER ÄN DEN FACEBOOKGRUPP MED 700 MEDLEMMAR VI ÄR IDAG, KANSKE SKA VI DRIVAS SOM EN STIFTELSE MED ETT BANKKONTONUMMER."